

HACI BEKTAŞ -I VELİ (ks)

Büyük Veli Seyyid Muhammed b. İbrahim Ata, Hünkar Hacı Bektaş -ı Veli (ks) , 1210 senesinde Horasan-Nişabur'da dünya alemi ziynetlendirdi. Babası İbrahim Ata , Ehl-i Beyt-i Resulullah 'tandır (as). Mübarek nesepleri İmam Musa Kazım vasıtası ile Hz. İmam Aliyyul Mürteza (ra) efendimize ulaşır. Hacı Bektaş-ı Veli'nin (ks) (1210-1271) , Hz. Şah Abdülkadir Geylani'nin (ks) (1077-1165) oğlu İbrahim Abdülkadir'in kızı Saide Hatun'un çocuğu olduğu da bazı eserlerde belirtilir. Asıl adı Seyyid Muhammed b. İbrahim Ata olan Hacı Bektaş-ı Veli (ks), ulemanın önde gelenlerinden ve tasavvuf ehlinin büyüklerindedir."Bek" sığınılacak yer , "daş" = dost, "Bekdaş", tasavvuf ehlinin melcei ,sığınılacak yeri, dost olan zat demektir. Mürşidi , Hoca Ahmed Yesevi'nin (ks) halifelerinden , zahir ve batın ilimlerinin sahibi , Lokman-ı Perende el Horasani'dir .Tarihçi "Ali" , Lokman-ı Perende ile Hacı Bektaş-ı Veli (ks) arasındaki menkıbelerden bahseder.

"Umdetüttevarih"de de Lokman-ı Perende'nin ,Hacı Bektaş-ı Veli'nin Mürşidi olduğu belirtilir.

"Ravzatüssafa" adlı eserde,"Sultan Hüseyin Baykara (1438-1506) devrinin meşhurlarından bahs olunurken Lokman-ı Perende'nin , Herat Şehrinde gayet ma'rif bir tekkesi ve mezarlığı olduğu belirtilir. Lokman-ı Perende'nin mürşidi ,Hoca Ahmet Yesevi'dir (ks).

Bu büyük velinin öğrencilerinin sayısı 99.000'e ulaşmış , içlerinden 12.000 kamil insan yetişmiştir.

Vassaf,H.'Sefine-i Evliya,Süleymaniye,Yazma Bağışlar,2305-2309,c.I.Bektaşiler bl.)

Hoca Ahmed Yesevi'nin i mürşidi Yusuf Hamedani'dir (ks).

Bu zat, Hz.Şah Abdülkadir Geylani'nin (ks) (1077-1165) "bu ayaklarım bütün evliyanın boynu üzerindedir" sözünü, 'doğru söylüyorsun ya Abdulkadir!' diyerek tasdik eden ve boynunu, bulunduğu mahalden uzatan , tasavvuf tarihinin en meşhur simalarından birisidir.

Hacı Bektaş-ı Veli (ks) , küçük yaşta Lokman-ı Perende'nin (ks) yanında, maddi ve manevi ilim tahsiline başlamış, kendilerinden çocuk denecek yaşlarda bile pek çok keramet zahir olmuştur. Lokman-ı Perende vasıtası ile kemale eren Hacı Bektaş-ı Veli'nin tasavvuf silsilesi Hoca Ahmed Yesevi ile Hz. Ebubekir Sıddık (ra) efendimize ulaşmaktadır.

Bu mübarek silsile şöyledir:

Sultanül Enbiya Hz.Muhammed Mustafa (sav)

-Hz. Ebubekir Sıddık (ra)

-Hz.Selman-ı Farisi(ra)

-Kasım b. Muhammed b. Ebubekir Sıddık (ra)

-Caferüssadık (ks)

-Beyazıd-i Bestami (ks)

-Ebul Hasan Harakani (ks)

-Ebu Ali Farmedi (ks)

-Yusuf Hamedani (ks)

-Hoca Ahmet Yesevi(ks)

-Lokman-ı Horasani (ks)

-Seyyid Muhammed b. İbrahim el-Horasani (Hacı Bektaş-ı Veli) (ks)

(Vassaf,age.)

'Sefine-i Evliya' adlı eserde Hoca Ahmed Yesevi'nin , Hz. İmam Aliyyul Murteza (ra) efendimize ulaşan ikinci bir silsilesi şu şekilde zikredilmektedir:

-Hz. İmam Aliyyül Mürteza (ra)

-Hz. İmam Hüseyin Şehid-i Deşt-i Kerbela (ra)

-İmam Zeynel Abidin (ks)

-İmam Muhammed Bakır (ks)

-İmam Caferussadık (ks)

-İmam Musa Kazım (ks)

-İmam Aliyyurriza (ks)

-Muhammed Eslemi Ettusi (ks)

-Tahir-i Meşhedi (ks)
-Abdullah Vasıtı (ks)
-Ebu Muhammed Haili (ks)
-Rukneddin Cürcani (ks)
-Hasan Senceri (ks)
-Hoca Ahmed Yesevi (ks)
(Vassaf,age.)

Hacı Bektaş-ı Veli (ks) , XIII.YY.da (1220-1231) yıllarında Horasan ve Maverünnehir'de vuku bulan Moğol istilaları devrinde Horasan'dan Anadolu'ya geldi(1234). Bugünkü Hacıbektaş (Sulucakarahöyük) adlı mevkiye yerleşti. Dergahını burada kurdu. Çevredeki Türkmen ve gayri müslimlerle ilgilendi. O dönemin sufileri,ahileri ve medrese mensupları ile münasebetleri oldu. Pek çok kamil insan yetiştirip Anadolu'nun her tarafında Din-i Mubin-i İslam'ı yaymak amacıyla görevlendirdi.

Hacı Bektaş-ı Veli (ks) , Meşhur mutasavvıflar Ahmed el-Bedevi (ks) (Ö.Hicri 675),İbrahim ed-Dussuki (ks) (Ö.H. 676) ile aynı devirde yaşadı. Seyyid Ahmed el Bedevi (ks) ile mülakatta bulundu.
(Vassaf,age)

Hacı Bektaş-ı Veli (ks) ,1271 yılında Kırşehir-Sulucakarahöyük'de Hakka vuslat kıldı. Cenab-ı Hak, Ümmet-i Muhammed'i(as), onun feyziyle feyzyab eylesin.

Türbesi, Selçuklu Mimarisini yansıtmakta olup Hz.Pirin(ks) vefatından az sonra 1275 yıllarında yapılmıştır.Daha sonra Osmanlılar Döneminde ilaveler yapılarak külliye tamamlanmıştır.

Eserleri

Hacı Bektaş-ı Veli'nin, Arapça ve Farsça eserler yazması onun iyi bir medrese eğitimi aldığı , kudretli bir alim olduğunu ortaya koyar.En önemli eseri '**Makalat**' adlı Arapça yazılmış, İslam'ı ve İslam Tasavvufu'nu anlatan eserdir.

Bir zamanlar bu eserin 9. ve 10. Hicri Asırda tertip edildiği ve Hacı Bektaş'a isnad edildiği zannedilirdi. 'Hatipoğlu' isminde bir Osmanlı Şairi'nin 1409 yılında yazdığı Türkçe manzum bir "Makalat Tercümesi" elde edilmiştir. Hacı Bektaş hakkında pek ihtiramkarane lisan kullanan mütercim, Hacı Bektaş'ın bu eseri Arapça yazdığını ve kendisinin Türkçeye tercüme suretiyle faydasını yaygınlaştırmak istediğini söyleyerek eserin bir vesika olduğunu ve Hacı Bektaş'a ait olduğunu kesin bir suretle ispat etmiştir. Gerçekten Hacı Bektaş menkıbelerini içine alan "Velayetname"de de Hacı Bektaş'ın Arapça "Makalat" adlı bir eseri olduğu bu eserin "Sa'deddin" adlı bir bağlısı tarafından nesir olarak Türkçe'ye tercüme edildiği açıklanmıştır. "Makalat"ta kullanılan dil, yazıldığı devrin özelliklerini taşımaktadır.

Hacı Bektaş'ın (ks) bazı sufiyane sözlerini ihtiva eden Farsça yazılmış küçük bir risalesi vardır ki bu mühim eserin sağlamlığından ve Hacı Bektaş'a (ks) ait olduğundan hiç şüphe yoktur.

Ayrıca Hacı Bektaş'ın (ks) "Fatıha Tefsiri" adlı bir eseri bulunmaktadır.

(Vassaf,age.)

Makalat'ı Türkçe'ye çeviren ,Molla Sadeddin (Said Emre), Hacı Bektaş-ı Veli' nin (ks) öğrencisi ve Yunus Emre'nin (ks) (1241-1320) çağdaşıdır.Bu tercümenin bir nüshası ,İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi,Laleli Bölümü, 1500 numarada kayıtlıdır. Hacı Bektaş-ı Veli'nin tasavvufi şahsiyeti ortaya koyulurken bu eserden faydalanılmıştır.

Molla Sadettin , tecümesine başlarken ,Hacı Bektaş-ı Veli'yi (ks) , "**ol esrar sözlü,tatlı ve hoş dilli,güler yüzlü, Makalat sahibi, Şeriat suyu,terbiye ve bilgi dolu hakikat hazinesi,tarikat ehlinin makamı,şeriat kavminin müftüsü, ilimler hazinesinin sahibi, o bilinen kutup,el-Hac Bektaş El Horasani (Allah aziz sırrını kutsal kılsın),O dinin ışığı, iman nurunun yağı ve erenlerin durağı şöyle buyurur ki.....**" diyerek tavsif eder.

Tasavvufi Kişiliği

Tasavvufu hal olarak yaşamayıp, ondaki hikmet ve sırları bilmeden, akademik birtakım şahsi yorumlarla, o büyük insanların şahsiyetlerini, inanç ve yaşantılarını kaleme alabileceklerini zanneden müelliflerin idrak edemedikleri çok mühim birkaç noktayı vuzuha kavuşturmak gerekir.

Cenab-ı Vacibul Vücut , Kur'an-ı Kerim'de ve Resulü'nün(as) sünnetinde emir buyurduğu kulluk vazifelerini yapmadan yasakladığı şeylerden kaçınmadan, O'na(cc), doğru bir itikadla bağlanmadan, hiçbir kulunu yakınlığına erişirmez. Bu hem aklen hem de naklen imkansızdır. O'na (cc) yakın olmanın, dost olmanın ve O'nun Resulüne (as) yakın olmanın şartları, Kur'an-ı Kerim'de ve hadis-i şeriflerde kesin olarak belirlidir.Tasavvuf dahi bu naslar içinde yer almakta, Hakka yakınlığa, kullukta ihlasa ve kullukta doruk noktaya ulaştırmaktadır. Biri olmadan ötekini kemali mümkün değildir. Yine Kur'an-ı Kerim ve hadis-i şeriflerden zahirdir ki Cenab-ı Hakk'a, güzel bir itikad ve salih amellerle yaklaşıpta sonradan itikad ve amel konusunda zaafa düşenler, O'nun (cc) yakınlık , dostluk ve velilik kapısından uzaklaşmaktadırlar.

Tasavvuf yolunun yolcularının bazısında görülmesi mümkün olan nakıslık halleri, onların bu yolun nihayetine erişemediğinin yolun başında veya ortasında olduğunun nişanesidir. Yolun sonuna erişmiş Hak yakınlığında karar kılmış, kemal bulmuş hiçbir Velide bu nakıslık hallerine rastlanmamıştır. Bu mertebeye erişen Kamillerin itikadı, Kur'an-ı Kerimin ve Hadis-i Şeriflerin taa kendisi olup, onlar bu itikad esaslarına, bizzat yaşayarak, görerek bağlanırlar.

Tasavvuf Tarihinde , bu yolun zirvesinde olan ,herkes tarafından kabul görmüş olan pirlere hiçbir gösterilmez ki itikadında zaafiyet bulunsun. Kullukta ve ibadette nakıs olsun.

Mürşid-i kamillik, kulluk makamıdır. Hakka yakınlık, kulluğun zirvesidir. Kulluk ise Kur'an ve sünnetteki emir ve nehiylerin ,O' nun (cc) rızasına uygun bir şekilde hayata geçirilmesidir..

Evliyalar Sultanı Şah Abdulkadir Geylani (ks) , Ahmeterrufai (ks) , Ahmed el Bedevi (ks), İbrahim-i Dissuki (ks) , Hoca Ahmed Yesevi (ks) , Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaeddin (ks) , Mevlana Celaleddin-i Rumi (ks),... Bu zatlar, tasavvuf yolunun pirlere dir. Bunların hayatı, itikad ve amelleri tetkik edilirse , Kur'an-ı Kerimden ve Hadis-i Şeriflerden en küçük bir ayrılığın, Kur'an-ı Kerim ve Sünneti Seniyyenin emir ve nehiyelerine en küçük bir muhalefetin bulunmadığı çok vazih bir şekilde zahir olacaktır.Bu zatların elimizde bulunan yüzlerce cilt eseri incelendiğinde, öğrencilerini ve bütün insanları ,hep bu itikada ve bu taat ü ibadete teşvik ettiklerini görürüz.

Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli Ks) gibi bir kamil-i mükemmilin yolunun da , Resulullah'ın (as), Sahabe-i Kiramın (ra), Hz.Ebubekir Sıddık'ın(ra) ,Hz. İmam Aliyyülmürteza'nın (ra), Hz.Selman-ı Farisi'nin (ra) ,Hz.Caferüssadık'ın (ks) , Hz.Beyazıd-ı Bestami'nin (ks), Hz.Hoca Ahmet Yesevi'nin (ks) yolu olduğu izahtan varestedir.

Hem Hz.Pir'in (ks), Makalat gibi söylediklerimizi doğrulayan bir eseri varken, ehl-i dil olan bir müellif için , O yüce zata yakışmayan, O'nu rencide eden yorum ve ifadelerde bulunmak ne derece ilmi ve insaflı olur.

Bir velinin şahsiyetini tam olarak anlayabilmek, duygu ve düşünce dünyasına girebilmek için onunla manada görüşüp, konuşabilmek, belki manen ondan daha yüce mertebeye sahip olmak icap eder. Bu ise , bu yolda kemale ermeyi gerektirir. Böyle bir hale sahip olmayanların sırf birbirine muhalif rivayetlere dayanarak kendince yorumlar yapıp O veliyi belli bir kalıpta değerlendirmesi, hele bu veli, Hacı Bektaş-ı Veli (ks) gibi zahiri ve batini ilimlerde zirve bir şahsiyyet, yüce bir Allah dostu olursa, ağır bir vebali ve mesuliyeti gerektirir. O'nun (ks) manevi feyzi ile kemale erecek nice insanların önüne set çeker, mani olur.O'nun (ks), yanlış tanınmasına neden olur.

Bir velinin şahsiyetini tam olarak anlayabilmek için, duygu ve düşünce dünyasına girebilmek için, eğer varsa eserlerinin de kamil bir gönül gözü ile tetkik edilmesi gerekir.

Mutasavvıfların önde gelenleri,bahusus tasavvuf yolunun önderleri,pirlere olan zatlar Ehl-i Beyti Resulullah'tır (as). Bu zevatın her birinin soyu, Oniki İmam Hazeratı'ndan birine muttasıl olmakla, Resulullah'ın(as) hanedanına dahil olmuşlardır.

Gavsülazam Şah Abdulkadir Geylani'nin (ks) nesebi (H.470-561 M.1077-1166) İmam Hasan'a (ra) baba tarafından vasıl olur.Anneleri cihetinden İmam Caferüssadık (ks) vasıtası ile Şehid-i Deşt-i Kerbela İmam Hüseyin'e (ra) ulaşır.

Seyyid Ahmeder-Rufai'nin (ks) (H.512-570 M.1118-1176) nesebi İmam Musa Kazım'a (ks) ve Seyyid Ahmed el-Bedevi'nin (ks) (H.596-675 M.1200-1276) nesebi de yine İmam Musa Kazım'a (ks) ulaşmaktadır.

Bu örnekleri çok daha fazla artırabiliriz. Bu kamil insanlar , Ehl-i Beyti Resulullah'tandır (as) .

Mü'minler , zahiri ve batını mürşid , mutasavvıf ve fıkıh alimleri olan bu zatları , bütün devirlerde , İbadette, itikatta, hal ve yaşayışta örnek almışlardır.

Bu kamil veliler, cedleri Hz. Muhammed Mustafa'nın (as), Hz. İmam Aliyyülmürteza'nın (ra), Hz. İmam Hasan'ın (ra), Hz. İmam Hüseyin'in (ra) ve diğer Evlad-ı Resulun (as) hayatını, itikat ve ibadatını en güzel bir şekilde anlamış, hayata geçirmiş, yaşamış, yaşatmış ve eserlerinde izah buyurmuşlardır.

Bu şerefli Zatlar, bir taraftan Hz. İmam Aliyyülmürteza'nın (ra) maddi ve manevi evladı olmak, onunla Resulullah'a (as) ulaşmak, onun himayesinde bulunmakla şereflendikleri gibi, diğer yandan yine Hz. İmam Aliyyülmürteza'nın (ra) itikad, ibadet ve hayat tarzını, düşünce yapısını kendilerine rehber edinmek, Hulefa-i Raşidiyni (ra) çok sevmek, birbirinden tefrik etmemek, onların Resulullah'tan (as) aksettirdikleri feyz ve muhabbeti, aşk ve cezbe, ilim ve İrfanı, siddikiyeti, adaleti, haya ve edebi, fıkıh ve akaid ilmini alıp yaşamak ve yaşatmakla insanlığa örnek olmuşlardır.

İşte Hacı Bektaş-ı Veli'nin (ks) mürşidleri Lokman-ı Horasani (ks) ve Hoca Ahmet Yesevi (ks) de bu büyüklerdendir.

Hz. Resulullah (as) , ilahi sırlar ve feyzler denizinin sonsuz bir ummanı olup bütün Ashab-ı Kiram o ilahi denizden doyuncaya kadar içmiş, Dört Büyük Halife (ra) de o okyanusun birer büyük nehri, Oniki İmam Hazeratı (ks) , o dört nehrin birer mecraları ve Oniki Büyük Pir (ks) birer çeşmeleri ve bu Oniki Yoldan Hakk'a vuslatını tamamlamış olan mürşid-i kamiller (ks) de o çeşmelerin başında bulunan birer lahuti feyz sakisi gibidir.

Hacı Bektaş-ı Veli (ks) , Oniki Büyük Pirden (ks) birisidir.

Tasavvuf silsileleri , esas olarak iki ana yol vasıtası ile neşvu nema bulmuştur.

Birincisi, Hz. İmam Aliyyülmürteza (ra), Hz. İmam Hasan (ra), Hz. İmam Hüseyin (ra), İmam Zeynel Abidin, İmam Muhammed Bakır, İmam Caferussadık (ks), İmam Musa Kazım (ks) , İmam Aliyurrıza'dan (ks) , Marufu Kerhi'ye (ks) intikal eden silsiledir. Marufu Kerhi'ye (ks) İmam Ali'den (ra) , Hasan-ı Basri (ks) ile ikinci bir silsile daha ulaşmaktadır.

İkincisi Hz. Ebubekir Sıddık (ra), Hz. Selman-ı Farisi (ra) , Muhammed b. Kasım b. Ebubekir Sıddık (ra) , İmam Caferussadık'tan (ks) Beyazıd-i Bestami'ye (ks) ulaşan silsiledir ki Hacı Bektaş-ı Veli (ks) asıl olarak bu ikinci silsileye bağlanmaktadır.

Hacı Bektaş-ı Veli (ks), böyle bir iklimde küçük yaşta girmiş, Horasan'da zahiri ve batını ilimlerin beşiği olan Hoca Ahmed Yesevi (ks) Dergahında yetişip, kemale ermiş, Anadolu'ya maddi ve manevi sahada zirve bir şahsiyet olarak teşrif buyurmuştur.

Tasavvuf yolu bir bütündür. Sahabe-i Kiram Hazeratı bir bütündür. Bu ilmin zirvesinde bulunan zatlar da bir bütündür. Biri olmadan öteki olmaz. Birine itaatsizlik hepsine itaatsizliktir. Birini incitmek hepsini incitmektir.

“Ashabım yıldızlar gibidir. Hangisine uyarsanız doğru yolu bulmuş olursunuz” (Hadis-i Şerif)

“İnsanları Allah'a ulaştıran yol ikidir. Birinci yol, kurb-u nübüvvet'e taalluk eden yoldur. Asaleten bu yoldan ulaşanlar enbiyadır. Onlara salat ve selam olsun. Bir de onların ashab-ı kiramı... İkinci yol, kurb-u velayet'tir... Allah-ü Teala'nın umum veli kulları bu yoldan ulaşırlar. Bu yolun muktedası ve reisi Hz. Aliyyül Murteza'dır. Allah (cc) ondan razı olsun. Rasulullah'ın (sav) mübarek ayağı onun mübarek başı üzerinde gibidir. Hz. Hasan , Hz. Hüseyin ve Hz. Fatıma bu makamda onunla ortaktırlar. Sonra sırasıyla Oniki İmam Hazeratının hayatta olanları bu ulvi vazifeyi yürütmüş, On iki İmam'dan sonra da bu ulvi vazife Abdulkadir Geylani'ye verilmiştir. Şu anlaşılmalıdır ki , her kime bir feyz gelirse Hz. Şeyh Abdulkadir Geylani'nin tavassutu ile gelir. Kıyamete kadar bu vazife Hz. Şeyh Abdulkadir Geylani'ye verilmiştir. Kutuplardan olsun, nücebadan olsun, aktab olsun hepsi onun tavassutu ile Allah'a ulaşırlar...” (İmam-ı Rabbani, Mektubat, 534. Mektup)

Oniki İmam Hazeratı'nın (ks) dördü Ebubekir Sıddık'ın (ra) yolundan ve sekizi de , İmam Aliyyülmürteza'nın (ra) yolundan seyrisuluk gördülerse de her birisi ayrı bir tecelliye mazhar olup salıklarına ol vechile talim ve telkin buyurdıklarından Oniki Tarik zuhura gelmiştir.

Bu silsilelerde dikkati çeken en önemli husus , İmam Caferussadık'ın (ks) , hem Hz.İmam Aliyyülmurteza'dan (ra) , hem de Hz.Ebubekir Sıddık'tan (ra) gelen yolları kendisinde cem etmesidir ki bu sebepten ona iki denizin birleştiği yer denilmiştir.

Hacı Bektaş-ı Veli (ks) , Lokman-ı Horasani (ks) ve Hoca Ahmet Yesevi (ks) ile bu denizlerin birleştiği yere ulaşmakta oradan bir yönüyle Hz.İmam Aliyyülmurteza'ya (ra) diğer yönüyle Hz.Ebubekir Sıddık(ra) efendimize bağlanmaktadır.

İmam Caferussadık (ra) , Oniki İmam'dan biridir. Hem Hz.İmam Aliyyülmurteza'nın (ra) hem de Hz. Ebubekir Sıddık'ın (ra) feyzini taşımaktadır. O feyzleri kendisinden sonra gelenlere ulaştırmaktadır. Oniki İmam'ın dördü de Hz.Sıddık'ın (ra) yolundan seyrisülük etmiştir.

Şimdi söyle bakalım! Hz.Ebubekir Sıddık(ra) kimdir? Hz. İmam Aliyyül Mürteza (ra) kimdir? Oniki İmam Hazeratı kimlerdir ? Caferüssadık (ks) kimdir? Hacı Bektaş-ı Veli (ks) kimdir ?

Eğer ölçü , Hz İmam Aliyyülmurteza'yı (ra) , Hz. Haticetül Kübra'yı (ra), Hz Fatımatüzzehra'yı (ra), Hz Hasan'ı(ra), Hz Hüseyin'i (ra), Hz Hamza'yı (ra), Hz Abbas'ı (ra), Resulullah'ın (as) Ehl-i Beyti'ni ,İmam Zeynel Abidin'i (ks) , İmam Muhammed Bakır'ı (ks) , İmam Cafesusadık'ı (ks) , İmam Musa Kazım'ı (ks) , İmam Aliyyurrıza'yı (ks) , İmam Muhammed Cevad Taki'yi (ks) , İmam Aliyunnaki'yi (ks) , İmam Hasanul Askeri'yi (ks) , İmam Muhammed Mehdi'yi (ks) sevmek ve canu gönülden onlara bağlı kalmak, onlar gibi inanmak, onlar gibi yaşamak, onlar gibi taatü ibadette bulunmak, soyu onlara mensup olmaksızın Seyyid Şerif Abdulkadir Geylani (ks) , Seyyid Ahmed el Bedevi (ks) , Seyyid Ahmed el Rufai (ks) , Seyyid Muhammed Bahaeddin (ks) ,... Bu yolun bütün pirleri ve kamilleri en ileri derecede Hz İmam Ali'ye(ra) bağlıdır ve ölçünün bütün hususiyetleri en üst derecede onlarda zahir olmaktadır. Nasıl olmasın ki! Hz İmam Aliyyülmürteza (ra) , tasavvufun ve velayetin başıdır. Rasulullah'a (sav) açılan kapıdır.

“Ben ilmin şehriyim .Ali (ra), onun kapısıdır.” (Hadis-i Şerif)

O kapıdan girmeyince Resulullah'a (sav) ulaşmak imkansızdır.Bu sebeptendir ki, Hz. İmam Aliyyülmürteza (ra) , evliyanın şahıdır, gözbebeğidir, sertacıdır, rehberidir ve sığınacak yeridir.

“Haberiniz olsun ki Allah'ın(cc) velileri için hiçbir korku yoktur.Onlar mahzun da olacak değillerdir.Onlar iman edip takvaya ermiş olanlardır.” (Yunus-62-63)

Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli 'nin (ks), tasavvufi düşüncelerini **“Makalat”** adlı eserinden öğrenebiliriz. Eser tetkik edildiğinde ,O'nun nasıl gerçek bir mutasavvıf olduğu insanları hak ve hakikate nasıl çağırdığı, Allahü Teala'ya kulluğa, ibadat ü taata ,samimiyet ve ihlase nasıl davet ve teşvik ettiğini anlamak, Hacı Bektaş-ı Veli' nin (ks) gerçek kimliği ile tanışmak zor olmayacaktır.

Tasavvuf, Resulullah'ın (as), Sahabe'nin (ra), tabiinin, tebe-i tabiinin ve bahusus Oniki İmam Hazeratı'nın, büyük velilerin yaşadığı, yaşattığı zühd ve takva hayatıdır ki, bu İslam'ın üç temel ilmi olan Akaid, Fıkıh, Ahlak ilimlerinden üçüncüsünün ,yani “Ahlak ilminin” konusunu teşkil eder.

Bu yolun gerçekliği, bu sahada yetişen ve yetiştiren binlerce velinin varlığı, eserleri, etkileri, başarıları, zühd ve takvaları, Hakk'a (cc) kulluktaki samimiyet, ihlas ve ısrarları, Kur'an ve Hadislerdeki emirleri icra ve nehiylerden kaçınmaları, düzgün bir itikat içinde olmaları, Allah'a (cc), Resulullah'a (as), Sahabe-i Kiram'a (ra), Oniki İmam Hazeratı'na, kamil velilere olan aşırı sevgileri ile zahir olmuştur.

Ey insaf sahibi Aziz Kardeş! Şimdi ciddi manada tefekkür et ve söyle bakalım! Şanı dünyayı tutmuş olan, O'nun (cc) velisi, sevgili kulu, Resulullah'ın (as), İmam Aliyyülmurteza'nın (ra), İmam Musa Kazım'ın (ra), Gavsul Azam Şah Abdülkadir-i Geylani'nin torunu ,Hoca Ahmet Yesevi Dergahı'nın incisi ,Seyyid Muhammed b. İbrahim el Horasani Hacı Bektaş-ı Veli'yi (ks) ne kadar tanıyorsun? Daha ne zamana kadar bu feyz okyanusunun kenarında durduğun halde, ondan bir kaşık ilahi muhabbet alıp ezeli hasret susuzluğunu gideremeyeceksin?

O mübarek zatı ,gerçek kişiliği ile tanıyabilmeni engelleyen düşünce perdelerinin kalbinde oluşturduğu zulmet ne zaman açılacak? Onu ,diğer pirlerin manevi ikliminden ayırmanın vebal ve mesuliyetini daha ne zamana kadar taşıyacaksın ?

Hacı Bektaş-ı Veli (ks) '**Makalat**' adlı eserinde tasavvufi şahsiyetini , ibadete, zühd ve takvaya ne kadar bağlı olduğunu bütün açıklığı ile ortaya koymuş, bu konuda en ufak bir şüpheye mahal bırakmamıştır.

Hazret-i Hünkar (ks), Makalatta, büyük mutasavvıfların, eserlerinde belirttiği gibi , Allahü Teala'ya ulaştıran kırk makamı sıralayarak anlatmış, ilk on makamı İslam dininin zahiri düsturlarına, ikinci on makamı tasavvuf yoluna, üçüncü on makamı marifete, dördüncü on makamı da hakikate tahsis etmiş ve yine makalatta şöyle buyurmuştur ki:

'bu kırk makamın birisi eksik olursa hakikatlık tamam olmaz.Zira ki şart eksik olur.Mesela diliyle iman getirse gönlü inanmasa, zekat vermese, hacca gitmese veya Allahü Teala'nın hükümlerinden birini batıl tutsa(inkar etse), Hz.Muhammed'e(as) inanmasa, sahabelerden birini nahak tutsa,bu zamana kadar işlediği bütün ameller heba olmuştur. Kırk makamdan biri eksik olsa gerçek olmaz. Zira ki kırk makamda hiç eksiklik yoktur.'

Bu suretle '**Makalat**'ın okuyucularına önemli bir bakış açısı kazandıran ve Makalat'taki hassas tasavvufi konuları herkesin kendi arzusuna göre yorumlamasına fırsat bırakmayan Hz.Pir, ilk on makamı şu şekilde izah buyurarak ayeti kerimeler ve hadisi şerifleri delil getirmiştir.

1-İman Getirmek

"Ey İnananlar! Allah'a , elçisine, ve elçisine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba inanın. Kim Allah'ı , meleklerini,kitaplarını,peygamberlerini ve ahiret gününü inkar ederse, o uzak bir sapıklığa düşmüştür.(Nisa-136)

2-İlim Öğrenmek

"Peygamberler, 'Öğrettiğiniz ve okuduğunuz kitap gereğince ,Rabb'e halis kullar olun ' derler" (Aliİmran-79)

3-Namaz kılmak, zekat vermek, oruç tutmak ,gücü yetince Hacca gitmek, gaza etmek, Umumi bir sefer olduğu zaman kaçmayıp karşı varmak,cihad etmek,vücudun bütünü cünüblük halinden yıkayıp temizlemek.

"Ramazanda oruç tutun" (Hadis-i Şerif)

"Oraya yol bulabilen insanın, Allah(cc) için Ka'be'yi haccetmesi gerekir."(Ali İmran-97)

"Allah (cc) ve Peygamberine (as) inanırsınız. Allah(cc) yolunda, canlarınızla , mallarınızla cihad edersiniz."(Saff-11)

"Namazı kılın, zekatı verin,peygambere itaat edin ki rahmete erdirilesiniz."(Nur-56)

4-Helal kazanmak ve ribayı haram bilmek

"Allah (cc) alışverişi helal , faizi haram kılmıştır." (Bakara-275)

5-Nikahlanmak

"Bir eşin yerine başka bir eş almak istediğiniz takdirde,onlardan birine (evvelkine) yüklerle mal vermiş olsanız dahi verdiğinizden hiçbir şeyi geri almayın"(Nisa-20)

6-Hayzın ve nifasın nikahını haram kılmak

"Size şunlarla evlenmeniz haram kılındı.'Anneleriniz, kızlarınız, kızkardeşleriniz,halalarınız, teyzeleriniz, kardeş kızlarınız,kız kardeş kızları, sizi emziren analarınız,süt bacılarınız,eşlerinizin anneleri,birleştiğiniz eşlerden olup evlerinizde bulunan üvey kızlarınız, kendi sülbünüzden gelen oğullarınızın eşleri ve iki kız kardeşi bir arada eş olarak almanız'..." (Nisa-23)

7-Sünnet ve Cemaat

"Allah'ın öteden beri süregelen kanunudur bu! Allah'ın kanununda bir değişme bulamazsın"(Fetih-23)

8-Şefkat

"Onlar ki söz verip bağlandıktan sonra Allah'a verdikleri sözü bozarlar. Allah'ın birleştirilmesini emrettiği şeyi(İman ve akrabalık bağlarını)keserler ve yeryüzünde bozgunculuk yaparlar.İşte ziyana uğrayanlar bunlardır."(Bakara-27)

“Acıma duygusu imandandır” (Hadis-i şerif)

9-Temiz giymek ve temiz yemek

“Elbiseni temizle!” (Müddessir-4)

“Size verdiğimiz güzel rızıklardan yiyin’ dedik” (Araf –160)

10-Emri bil ma’ruf nehyi anil münker mucibince, iyilikle emr, kötülüklerden nehyetmek,yaramaz işlerden sakınmak.

“İnanan erkekler ve kadınlar birbirinin velisidirler.İyiliği emreder,kötülükten men ederler.Namazı kılarlar, zekatı verirler,Allah’a(cc) ve Resülü’ne(as) itaat ederler.İşte onlara Allah (cc) rahmet edecektir .Allah(cc) daima üstündür, hikmet sahibidir.(Tevbe-71)

Hangi bir tasavvuf kitabını hangi bir fıkıh kitabını açarsanız öz olarak bu düsturları bulursunuz.

Bunlar ,Allahü Teala’nın (cc) emri ve O’nun Resülü Hz.Muhammed Mustafa’nın (as) sünnetidir.

Bu icthatlar , Hz.Ebubekir Sıddık’ın (ra), Hz.Ömerul Faruk’un (ra),Hz.Osmanüzzünnureynin

(ra),Hz.İmam Aliyyülmürteza’nın (ra) , Hz. Fatımatüzzehra’nın (ra),Hz.İmam Hasan’ın (ra),Hz.İmam

Hüseyn’in (ra) icthatlarıdır.

Bunlar, bütün Ashab-ı Kiram’ın (ra) bildirdikleridir. Bunlar Oniki İmam Hazeratı’nın (ks) hayat düsturlarıdır.Bunlar Hz.Abdülkadir Geylani’nin (ks) , Ahmeterrufai’nin (ks) , Ahmetelbedevi’nin (ks) , İbrahimi Dussuki’nin (ks) , Mevlana Celaleddin-i Rumi’nin (ks) , Yunus Emre’nin (ks) , Hacı Bayramı Veli’nin (ks) , Hoca Ahmet Yesevi’nin (ks) , Şahı Nakşibend Muhammed Bahaeddin-i Buhari’nin (ks) , İmam-ı Rabbani’nin (ks) , hususi ile Hacı Bektaş-ı Veli’nin (ks) inandığı, yaşadığı , yaşattığı , öğrettiği, tebliğ ettiği ilahi düsturlardır.

O halde söyle bakalım ey aziz kardeş! Hacı Bektaş-ı Veli (ks) gibi bir yüce zatı, bu topluluk içinde mi tutmak daha insaflicadır. Yoksa, O’nu, bu mübarek Topluluktan ayırmak mı?

O’nu (ks) , bu Allah(cc) Dostlarının Topluluğu’ndan ayırmak ne azim bir gaflet ne büyük bir günah olur !

Velilerin yüksek düşünceleri ,ancak gönül ehli insanlar tarafından tam olarak anlaşılabilir, söylemek istedikleri şerh ve tefsir edilebilir.Hacı Bektaş-ı Veli (ks) , bir gönül ehlidir. Resulullah (as) aşığıdır, Allah(cc) aşığıdır.O aşkın zerresini üzerinde taşımayan onu anlayamaz ve yorumlayamaz. O bir okyanustur. O’nu layıkı vechile tanıyabilmek için , o okyanusun derinliklerindeki incileri çıkarabilecek kadar, hakikat bahrının maharetli bir dalgıncı olmak gerekir.Onu doğru anlayabilmek için maddi ve manevi sahada çok çalışmak , Gönül ehli olmak ,Allah’ın (cc), Kur’an’ı Kerimdeki emir ve yasaklarına eksiksiz itaat, Resulullah’ın (as) sünnetine bütün varlık ile ram olmak gerekir.

Hünkar Hacı Bektaş -ı Veli 'yi (ks) ve O'nun (ks) yolunu en güzel şekilde anlatan aşağıdaki icazetname , konumuzu aydınlatması açısından son derece öneme haizdir.

"Nasrun Minallah ve Fethun Karîb Ve Beşşiru'l-Mü'mininin Ya Muhammed Ya Ali ayru'l-Beşer

Bismillahirrahmanirrahim Ariflerin kalplerini ilim hazinesi zineti ile süsleyen Allah'a (CC) Hamd olsun.

Şüphesiz O bunu yapmaya kadirdir. Ve Marifeti az ve çok olarak istidada göre taksim etmiştir. Aşıkların gözlerini onlara bir atufet olarak tam bir basiret ile donatmıştır. Kendisine iştihak duyanların sem'lerini (iştihme) açmıştır. Hal ve Sözle maşukun ismini duysunlar diye.. O Allah ki, Ademi Suretinde yarattı. O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. Gaybı ve Şehadet alemi bilendir. O Rahman ve Rahimdir. Ve lehu'l-

ilm bimucib serairi'l-Kulûbi es-Sidreti fi hunnesi'l-Leyli ila tarfi külli bihar ve hiye an tahti avadi sirati'l-

emvac. Eşhedü En la ilahe illallah Ve Eşhedü Enne Muhammeden abduhu Ve Resuluhu , Allah Onu

Nebi olarak göndermiş ve peygamberlerin önderi kılmıştır. Allah'ın (CC) sonsuz Salat u Selamı o

Nebinin, âl ve evladının, ve ashabının üzerine olsun. Hz. Peygamber (SAV) buyurdu: Ashabım, yıldızlar

gibidir. Hangisine uyarsanız. Hidayet bulursunuz. Allahu Taala Azze ve Celle Buyurdu: Nasrun Minallah

Ve Fethun Karib. (Nusret Allah' dan ve Fetih yakındır). Hz. Peygamber (SAV) Buyurdu: Bir kul müslüman

kardeşinin hacetini karşıladığı müddetçe, Allah (CC) de onun hacetini kabul eder. Hz. Ali bin Ebi Talib

(KV.) buyurdu: Olgun bir İnsan üç halde bulunur, makam ve mevki sahibiyken tevazu halinde, iktidar

elinde iken affedici ve emaneti ehline verir. Muhakkiklerin Sultanı ve Kutbu'l-aktab olan Hacı Bektaş-ı

Veli (KS) der: Avamın Şeyhi kemal ile olur, Havasın Şeyhi Hal ile olur, havasın havasının şeyhi ise esrar-ı marifet ile olur. Ve şeyhin hakikisi başkasının işinde abd gibi olmakla. Ve aynı zamanda Allah'ın (CC) emrine sarılıp, yasakladıklarından sakınmakla olur. Allahu Taala'nın (CC) buyurduğu gibi: Resul size ne getirdiyse onu alınız, size neyi nehyettiyse ondan sakınınız. Kalemle ilk yazılan söz Bismillahirrahmanirrahim sözüdür. Kim kazama razı olamazsa, yer ve göğün sahibi, benden başka Rabb aramış olur. Allah (CC) müminler için bir yol vaz'etmiştir. Mümin olan kimse, Allah'a, meleklerine, gönderdiği kitaplara, resullerine, Ahiret gününe, kadere, Kaderin ve hayır ve şerrinin ondan geldiğine iman eden kimsedir. Mümin nefs-i levvameyi mücahede ile öldürüp, nefs-i mutmeinnevi riyazet ile diriltendir. Sonra, yüksek mertebelere ve derecelere yükselir, hakların korunmasına gayret sarfetme ile, dünyada çok yerine aza kanaatla olacağı rivayet edilmektedir. Zenginliğin azlığı, çokluğundan hayırlıdır. Nitekim Allahu Taala buyurur: Erkek ve kadınlardan Salih amel işleyenler büyük fadla nail olanlardır. Güzel hayat kanaatle olur. Bu da, açlığı sevmek, tokluğa buğz etmekle olur. Yükselmenin terki ve hayırlı olana yönelmek ve taat göstermektir. Bu suretle, abdalların safına dahil olacak, afv ve gufran sahibi Aziz u Mennanın fazl ve ihsanına nail olacak. Bu cümleden Fakrın hakikatını ve Fenafillahı arzulayan, hadimu'l-Fukara ve'l-Mesakin İsmail Halife bin Abdülaziz Halife ki, Garip Musa evladındandır, Allah (CC) onu uzun ömürlü ve salihlerden kılsın. Tüm fiillerinde, kavil ve ahvalinde güzellik nasib etsin. Biz onu tam bir yetkiyle icazetli kıldık ki, seccadenişin olacak, farz namazları kılacak, üzerine düşen zekatı verecek, yol bulabildiği takdirde Hacca gidip Beyti (Ka'be) ziyaret edecek, Ramazan ayı orucunu tutacak, dergaha gelen ve gidenlere hizmet edecek, fakara ve mesakine zikir telkini ve diğer hizmetleri gördükten sonra ahit ve tevbesini tazeleyecek, halkı ve müslümanları konuk edecek, hırka giyecek. Çerağları yakıp, alemleri çıkaracak zenbilleri tehlik ve tekbir ile kaldıracak. Bundan sonra, icazet sahiplerinden büyüklükten iftihar, eslah-ı suleha Türbedar Feyzullah Baba'nın (Allah feyz ve ikbalini daim kılsın) varisi(Tarikatta) olmuştur. Ondandır, hasib ve nesib olan Hacı Bektaş Veli evladından Ahmed Cemaleddin Efendi'ye(Allah uzun ömür nasib etsin) mures olmuştur. Sonra, (şeyhlik) Şeyh Mehmed Feyzullah Efendi (rh.a) den tevarüs etmiş, sonra, Şeyh Ali Celaledin Efendi, oradan, Şeyh Velıyuddin Efendiye, oradan sırasıyla, Şeyh Muhammed Hamdullah Efendi'ye, oradan, Şeyh Şehid Feyzullah Efendi'ye, Şeyh Abdüllatif Efendi'ye, Şeyh Bektaş Efendi'ye, Şeyh El-Hacc Feyzullah Efendi'ye, Şeyh Ali Efendi'ye, Şeyh Ulvan Efendi'ye, Şeyh Şehid Abdülkadir Efendi'ye, Şeyh Hüseyin Efendi'ye, Şeyh El-Hacc Zülfikar Efendi'ye, Şeyh Zernuş Yusuf Efendi, Şeyh Kasım Efendi, Şeyh Hasan Efendi, Şeyh Bektaş Efendi, Şeyh Kalender Efendi, Şeyh Mürsel Bali Efendi, Şeyh Resul Efendi, Şeyh Bektaş Efendi, Şeyh Yusuf Bali Efendi, Şeyh Mahmut Efendi, Şeyh İskender Efendi, Şeyh Genç Kalender Efendi, Şeyh Resul Bali Sultan, Sultanu'l-budela Sahibu'l-Burhan Sırr-ı Yezdan Hz. Hızır Bali Sultan (KS) , Mürsel Bali Sultan (ks), Şeyh Hızır Lale Sultan (KS) , Şeyhu'l-Kamilu'l-Mükemmel es-Samadani Sahib-i ilm-i ledünni El-Hacc Muhammed Bektaş Veli (KS) 'ye tevarüsen silsilesi ulaşmaktadır. El-Hacc Bektaş Veli bin Seyyid İbrahim bin Seyyid Hasan bin Seyyid mehdi bin Seyyid Muhammed Sani bin Seyyid Hüseyin bin Seyyid İbrahim Mükerrrem Mücab bin Seyyid Muhammed bin Seyyid Musa bin İmam-ı amil u alim Hz. Musa Kazım bin imam-ı Faik bilhak Natık-ı Seyyidu'l-Urefa Cafer es-Sadık bin Hz. İmam Fahir Seyyidu'l-Fuzala Muhammed Bakır bin İmam-ı ehl-i Yakın Seyyiduşşürefa Zeynelabidin bin Hz. İmam-ı Seniyy Sıbtu'n-Nebi Seyyiduşşüheda Hüseyin (RA) bin Hz. İmam-ı Vasi ibn ammi-yi Nebi Varis-i Kamil-i ulum-u Nebevi Esdullahi'l-Galib Halife-i Resulullah Aliy ibni Ebi Talib (KV) . Hacı Bektaş-ı Veli'nin müşşidi Sultan Hacı Ahmed Yesevi (KS), onun müşşidi Şeyh-i Samadani Hacı Yusuf Hemedani, onunki, Ebu Ali Farmidi, onunki, Şeyh Ebu'l-Hasan el-Harkani, onunki, Şeyh Bestami, onunki, ruhaniyeten Hz. İmam Cafer es-Sadık, onunki, İmam Muhammed Bakır, onunki, İmam Zeynelabidin, onunki, Seyyiduşşüheda Hz. İmam Hüseyin (RA) , onun müşşidi, Hz. İmam Ali (KV.), onun müşşidi ise Hz. Mahbubu Rabbil-alemin Hatemunnebiyyin Seyyidu'l-evvelin ve'l-ahirin Sırru'l-vücut, Sahibu Makamı Mahmud efdalu'l-Halayik Mufiyuzşşerayi' ve't-taraik Seyyiduna ve Şefi'una Muhammedu'l-Mustafa Sallallahu Taala aleyhi Vesellem'dir . Ve Onun müşşidi, Hz. Cibril (aleyhisselam) ve onun müşşidi, Hz. Allah (CC) ve amme nevaluhu vela ilahe gayruhu ve Huve'l- Feyyazu'l-kerim. (Arapça Bölümün Tercümesinin sonu) Sebeb-i tahrir-i kitabet ve mucib-i tastir-i Hilafet oldur ki, Hazret-i Pir-i Destgirimiz Sultanu'l-Arifin Ve Burhanu'l-Vasilin Hazret-i Hünkar El-Hacc Muhammed Bektaş-ı Veli Kudde

Sirruhu'lâli Efendimiz Hazretlerinin Tarikat-ı Aliyyesi intisabıyla müftehir, Hadimu'l-Fukara İsmail Halife ibn Abdülaziz Halife an evlad-ı Garip Musa edamellahu hizmetehu usul-i saadetmahsul-i Tarikat-ı Aliyye mucibince ahkam-ı şariat-ı garra ve adab-ı tarikat-ı ulya üzere hareket etmek ve eslaf-ı salihîn sünen-i şerifelerine gitmek ve terbiye-i salikîn ve müridîn kılmak ve Evkat-ı Hamse(Beş Vakit) ve eyyam-ı mahsusada Halifetu'l-Müslimîn, Padişah-ı İslampenah Efendimiz Hazretleri'nin dua-yı hayriyelerine müdavemetle olmak ve her halde Hilafetnâme ahkamınca amel ve hareket ve hilafından mübaadet etmek üzere yedine Hilafetnâme verildi. Vesselamu ala men ittabaa'l-hüda .Tahriren fi yevmi isna ve aşere min şehri zilhicce liseneti hamsete ve aşere ve selasemiye ve elf mine'l-hicreti men lehu'l-izzetu veşşeref.. (12 Zilhicce 1315) Hadimulfukara Dedebağı Babası Bedergah-ı Hacı Bektaş-ı Veli Hacı Mehmed Baba Hadimulfukara Mihmandar Baba Bedergah-ı Hacı Bektaş-ı Veli Hacı Haydar Baba Hadimulfukara Ekmekçi Baba Bedergah-ı Hacı Bektaş-ı Veli Hacı Salih Baba Hadimulfukara Aşçı Baba Bedergah-ı Hacı Bektaş-ı Veli Hacı Hüseyin Baba Hadimulfukara Türbedar-ı Dergah-ı Hacı Bektaş-ı Veli El-Hacc Feyzullah Baba" (www.alevibektaşi.org 'Seyyid Garip Musa Ocağına Ait Bir Hilafetname')

MÜHİM BİR HATIRLATMA !!!!

Velileri Ziyaret Adabı;

Bu gün , Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli'yi (ks) ziyaret esnasında , pek çok yanlış hareketin yapıldığına şahid oluyoruz. Bunlar hem dinimize aykırı, hem de , Hünkar'a (ks) hakarettir. Bir Allah (cc) dostunun kabrini , bhusus konumuz olan Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli'yi (ks) ziyaretin adabı şudur.

Ziyaret için içeri girmeden abdest alınır, bayanlar tesettüre riayet eder.

“Ya Rabbi! Senin rızan için , seni seven , senin de sevdiğin kulunu ziyaret etmeye niyet ettim “ diyerek , euzu esmele ile , sağ ayakla içeri girilir.

Ayakucuna gelinip , o zatın ismi söylenerek selam verilir. 1 Fatiha , 1 Ayetel Kürsi, 11 İhlas-ı Şerif okunup, o zatın ruhuna hediye edilir.

“Ya Rabbi ! Şu zatın yüzü suyu hürmetine ..” denerek , her ne istenecekse , Allahü Teala'dan (cc) istenir. O zat vesile kılınıp, bütün dua ve niyazlar, eşi ve benzeri olmayan , yegane güç ve kudret sahibi, her şey var etmeye ve yok etmeye kadir olan Allahü Teala'ya (cc) yapılır.

Tekrar 1 Fatiha , 1 Ayetel Kürsi, 11 İhlas-ı Şerif okunarak , hürmetle geri çıkılıp ziyaret tamamlanır. Asıl olan budur. Bunun dışındaki hareket tarzları , Allahü Teala'ya (cc) şirk koşmak ve O'na (cc) asi olmaktır ve aynı zamanda , ziyaret edilen zatı da rahatsız etmektir. Böyle yanlış hareketler Allahü Teala'nın (cc) , insana gazabına sebep olur.

O kabirde yatan Allah (cc) Dostları da muhtaçtır. **Veren , ancak ve ancak Allahü Teala'dır(cc).**

Biz sadece , o sevgili kulunun yüzü suyu hürmetine , Rabbimizden niyaz ve istekte bulunuruz. Cenab-ı Hakk Celle ve ala hazretlerinin her şeyi bir vesile ile yaratması , bu dünya aleminin bir hikmetler ve sebepler alemi olması sebebi ile , biz , O sevgili kulu vesile kılarız, Ashab-ı Kiram'ın , Peygamber Efendimiz'in (as) amcası Hz. Abbas 'ı (ra) vesile kılarak yağmur duası yapması gibi.....